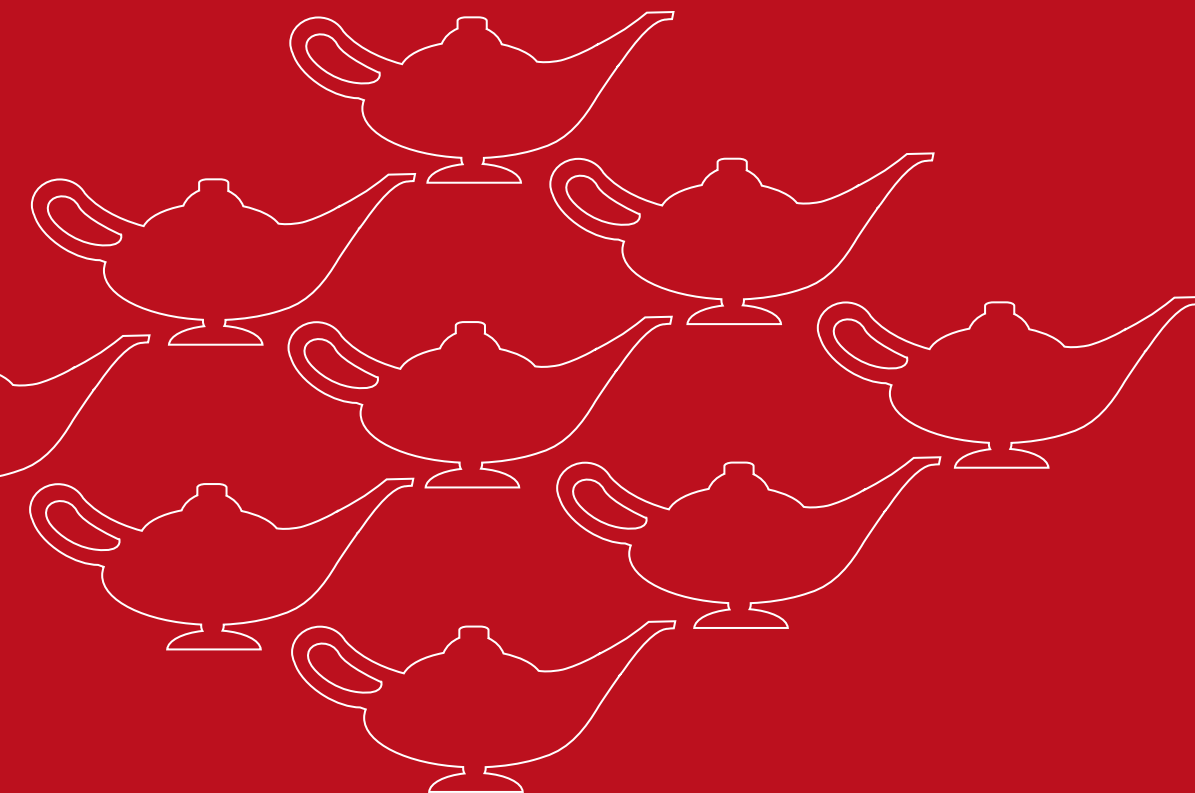

RIKSFÖRENINGEN FÖR SJUKSKÖTERS KOR
INOM ÄLDRE- OCH DEMENSVÅRD

KOMPETENS BESKRIVNING AVANCERAD NIVÅ

**Specialistsjuksköterska
med inriktning mot vård av äldre**

Produktionsfakta

UTGIVARE: Svensk sjuksköterskeförening
GRAFISK FORM & REPRO: Losita Design AB
TRYCK: Åtta.45 Tryckeri AB, 2022
BILDER: Digital Vision
ISBN-NR: 978-91-85060-68-9

FÖRORD

Riksföreningen för sjuksköterskor inom äldre- och demensvård är en nationell ideell sammanslutning av legitimerade sjuksköterskor som är verksamma inom, eller med anknytning till, vård av äldre personer. Riksföreningen är en sektion inom Svensk sjuksköterskeförening och arbetar bland annat för att kravet på specialistutbildning ska vara en självklarhet inom all vård av äldre personer.

I Patientsäkerhetslagen (2010:659) framgår att titeln specialistsjuksköterska är skyddad och endast får användas av den som har svensk legitimation som sjuksköterska samt godkänd examen från en specialistutbildning. Examensordning, examensbenämning och mål för yrkesexamen som specialistsjuksköterska med inriktning mot vård av äldre anges i Högskoleförordningen (1993:100).

I denna kompetensbeskrivning gäller följande definition: Specialistsjuksköterska avser legitimerad sjuksköterska med specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot vård av äldre.

SYFTE

Kompetensbeskrivningen beskriver den kompetens som Riksföreningen för sjuksköterskor inom äldre- och demensvård anser att en specialistsjuksköterska med inriktning mot vård av äldre bör ha.

Syftet med kompetensbeskrivningen är att:

- synliggöra specialistsjuksköterskans fördjupade och specifika kompetens
- vara ett stöd för politiker, huvudmän, arbetsgivare, chefer och specialist-sjuksköterskor, för en god, säker och jämlik vård av äldre personer inom alla vårdformer
- informera äldre personer och deras närstående om specialistsjuksköterskans kompetens
- vara ett stöd för lärosäten och studenter vid utformning, planering och genomförande av utbildning av specialistsjuksköterskor med inriktning mot vård av äldre.

BAKGRUND

Äldres hälsa och specialistsjuksköterskans kompetens

För att arbeta som specialistsjuksköterska behövs fördjupade kunskaper inom omvårdnad. Antalet äldre personer ökar och hälso- och sjukvården utvecklas ständigt. Det finns omfattande forskning som visar att ökad kompetens i vården av äldre personer både ger bättre vård och kostnadseffektivitet. Den som har omfattande och komplexa omvårdnadsbehov ska kunna förvänta sig rätt resurser, personal med rätt kompetens och ett kvalificerat ledarskap inom vård och omvårdnad. Detta innebär höga krav på vård och omvårdnad och förutsätter specialistsjuksköterskans specifika, fördjupade kompetens om det naturliga åldrandet (gerontologi) och om åldrandets sjukdomar (geriatrik). I specialistkompetensen ingår förutom fördjupad kompetens i omvårdnad kunskaper inom vård-, medicinsk och folkhälsovetenskap, etik, ledarskap och pedagogik samt fördjupad förståelse för hållbar utveckling inom vård och omvårdnad.

Många äldre personer har en god hälsa, men med stigande ålder ökar risken att drabbas av långvarig sjukdom, flera samtidiga sjukdomar, funktionsnedsättning och skörhet (gerasteni, frailty). Detta innebär en mångfald av symtom och diagnoser, olika former av behandlingar och ofta behov av flera

vårdtillfällen på olika vårdnivåer och hos olika vårdgivare och huvudmän. Den sköra äldre personens hälsa kännetecknas av komplexitet.

Specialistsjuksköterskan arbetar i hög grad självständigt i omvårdnaden. Hen ska kunna värdera, integrera och använda relevant kunskap i den äldre personens unika situation, och ska kunna hantera och lösa komplexa företeelser, frågeställningar och situationer. Specialistsjuksköterskans fördjupade och utvidgade kunskaper och färdigheter bidrar till högre kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården.

Specialistsjuksköterskans omvårdnadsansvar

Specialistsjuksköterskan har ett fördjupat ansvar att leda och utveckla omvårdnaden. Specialistsjuksköterskan arbetar utifrån personcentrering och vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter. Hen ansvarar för att leda omvårdnadsprocessen och utformar omvårdnaden utifrån den äldre personens behov och önskemål, mänskliga rättigheter, hänsyn till personens värderingar, vanor, självbestämmande, integritet och värdighet. Specialistsjuksköterskan identifierar faktorer som främjar hälsa och förebygger ohälsa, skapar trygghet och stödjer den äldre personen och närstående att ta vara på egna resurser. Hen bedömer tillsammans med den äldre personen vad som är lämpligt i den specifika situationen och förmår att identifiera, redogöra för och kritiskt granska kunskap i relation till omvårdnad av äldre personer.

Specialistsjuksköterskan har hög grad av ansvarstagande i omvårdnaden. Hen arbetar systematiskt och gör självständigt bedömningar, fastställer omvårdnadsdiagnoser, planerar, åtgärdar och följer upp komplexa omvårdnadsbehov hos äldre personer. Hen har fördjupad kunskap och förståelse för äldre personers livsvillkor och särskild kunskap om hur förhållanden på olika nivåer i samhället, liksom hälso- och sjukvårdens ledning och styrning, påverkar äldre personers hälsa.

Hälsofrämjande och förebyggande hälsostrategier omfattar fördjupade kunskaper inom vårdvetenskap och folkhälsovetenskap om hur faktorer som livsstil, miljö, samhällsstrukturer och vårdens organisation påverkar äldre personers hälsa, självständighet och delaktighet. Specialistsjuksköterskan ska utifrån sin fördjupade kompetens identifiera såväl hälsorisker som orsaksamband och arbeta för att förebygga risker och anpassa omgivningsfaktorer, för stöd till hälsa och välbefinnande. Hen ska aktivt medverka till en hälsofrämjande vårdmiljö, utifrån sin fördjupade kompetens kring utformning av såväl fysisk som psykosocial miljö. Hen har fördjupad kunskap om hur personens egen

**Specialistsjuksköterskan
ska kunna arbeta
hälsofrämjande och
förebyggande samt stödja
den äldre personens
självständighet och hälsa.**

Specialistsjuksköterskan ska kunna genomföra komplexa omvårdnadsåtgärder och utvärdera effekterna.

uppfattning om åldrandet och samhällets syn på äldre personer och åldrande påverkar vårdens och omvårdnadens planering och utförande. Specialist-sjuksköterskan ska omsätta data från kvalitetsregister i ett helhetsperspektiv för att arbeta hälsofrämjande och förebyggande utifrån den äldre personens unika behov, förutsättningar och önskemål.

Specialistsjuksköterskan har fördjupad kunskap och färdighet i hur hen kan stödja äldre personers självständighet och hälsa. Med det menas hur äldre personer och närstående genom samarbete med hälso- och sjukvårdspersonal kan vara delaktiga i utformandet och genomförandet av vård och omvårdnad, och uppleva värdighet, trygghet och respekt. Specialist-sjuksköterskan ska identifiera och arbeta utifrån den äldre personens livsvärld, behov och resurser, tillvarata den äldre personens livserfarenheter och kunskaper och utifrån det stärka personens identitet, integritet och hälsa.

Den äldre personens fysiologi skiljer sig från yngre personers. Specialist-sjuksköterskan har fördjupad kompetens inom fysiologi och sjukdomslära, vilket gör att hen kan identifiera, tolka och beskriva både väntade och avvikande symtombilder vid olika sjukdomstillstånd, föreslå åtgärder, självständigt genomföra omvårdnadsåtgärder samt utvärdera effekterna.

Specialistsjuksköterskan ska kunna beakta individuella förutsättningar såsom syn- och hörselnedsättning, talsvårigheter, neurologisk funktionsnedsättning, psykisk funktionsnedsättning, minnessvikt, behovet av en anpassad miljö samt behovet av kognitiva och/eller kommunikativa hjälpmedel. Hen ska omsätta sina kunskaper om funktionsnedsättning vid sjukdom och hög ålder till omvårdnadsåtgärder som är evidensbaserade och anpassade till den äldre personens situation, behov och önskemål.

Etiskt förhållningssätt

Vård av äldre personer kan innebära svåra ställningstaganden och etiska dilemman, vilket ställer krav på ett reflekterande förhållningssätt och kompetens att använda samtalet som en omvårdnadsåtgärd. Specialist-sjuksköterskan ska skapa förtroendefulla relationer och lyhört anpassa kommunikation och dialog utifrån den äldre personens och närståendes situation, förutsättningar, behov och önskemål. Hen ska hantera svåra, känsliga och komplexa samtal och dess följdfrågor, till exempel existentiella frågor, och har förmågan att avgöra när det är lämpligt att själv initiera samtal. Specialist-sjuksköterskan ska säkerställa att palliativ vård till äldre personer ges enligt den palliativa vårdens fyra hörnstenar, specifikt anpassade till personens livssituation: Symtomlindring, teamarbete, kommunikation och relation samt stöd till närstående.

Specialistsjuksköterskan ska kunna agera utifrån ett etiskt och reflekterande förhållningssätt i komplexa situationer.

KÄRNKOMPETENSER

Specialistsjuksköterskan har fördjupad kunskap att självständigt leda och genomföra omvårdnad utifrån världens sex kärnkompetenser: personcentrerad vård, samverkan i team, evidensbaserad vård, förbättringskunskap för kvalitetsutveckling, säker vård samt informatik. Specialistsjuksköterskan ska självständigt ansvara för ledarskap inom omvårdnad och pedagogiska insatser riktade till äldre personer, närstående, kollegor och studenter. Hen kan identifiera egna behov av ytterligare kunskap och ska ta ansvar för sin professionella utveckling på avancerad nivå

Personcentrerad vård

Den personcentrerade vården utgår från en holistisk syn och stödjer den äldre personen att identifiera sina egna resurser. Ett personcentrerat arbetssätt innebär att arbeta i partnerskap med den äldre personen och närstående och tänka ett steg längre och djupare, utifrån specialistkompetensen. Specialistsjuksköterskan ska ha fördjupad kompetens att beakta den äldre personens livssituation och tillstånd, funktionsnedsättningar och resurser, och kan identifiera skillnader mellan det naturliga åldrandet och sjukdomar som kan drabba äldre personer.

Detta innebär bland annat att ta hänsyn till ålder, kön, socioekonomi, miljö, kultur, etnisk tillhörighet och trosuppfattning, faktorer som påverkar den äldre personens möjlighet till jämlik vård och hälsa. Specialistsjuksköterskan ska arbeta utifrån ett intersektionellt perspektiv, med medvetenhet om hur maktrelationer påverkar hälsa, vård och omvårdnad.

Hen har fördjupade kunskaper om hur normer påverkar bemötandet av äldre homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter och intersexpersoner (HBTQI), samt fördjupad förmåga att utforma omvårdnaden utifrån en öppen och icke normativ människosyn.

Samverkan i team

Vård och omvårdnad till äldre personer med flera sjukdomar och skörhet kräver en helhetssyn som bland annat skapas genom samverkan i interprofessionella team med olika yrkesgrupper.

Specialistsjuksköterskan ska ha god kännedom om kunskapsområdena i teamet och bidra till en kontinuerlig dialog mellan professionerna. Hen kan avgöra vilka kompetenser som behövs i ett team, utifrån den äldre personens situation, behov, resurser och önskemål.

Vårdkedjan

Specialistsjuksköterskan ska samarbeta effektivt med andra vårdgivare, organisationer såsom socialtjänsten och andra myndigheter. Hen ska stödja den äldre personen och närstående i kontakter med andra vårdgivare, genom sina fördjupade kunskaper om hälso- och sjukvårdens organisation och lagstiftningen inom området.

Hen ska identifiera behov av samt initiera kontakt med rehabiliterande eller habiliterande verksamhet för att den äldre personen ska få tillgång till rätt medicintekniska, kognitiva och kommunikativa hjälpmedel samt anpassning av boendemiljön.

Evidensbaserad vård

Att arbeta evidensbaserat innebär att systematiskt använda bästa tillgängliga vetenskap (evidens), beprövad klinisk erfarenhet samt den äldre personens kunskaper, erfarenheter, behov och önskemål. Specialist-sjuksköterskan ska arbeta evidensbaserat, i samarbete med den äldre personen och hens närstående, utifrån sin specialiserade kompetens inom omvårdnadsteori och vårdvetenskap samt sin fördjupade kunskap om åldrandet och åldrandets sjukdomar. Specialist-sjuksköterskan ska kunna söka, värdera, sammanställa och omsätta forskningsresultat, använda dem i sitt arbete och utvärdera effekterna.

Specialistsjuksköterskan har fördjupad kunskap i att använda relevanta nationella riktlinjer och kvalitetsregister, nationella och lokala vårdprogram samt evidensbaserade skattningsinstrument och beslutsstöd i vård och omvårdnad. Hen ska kunna förklara för den äldre personen och närstående, i syfte att göra dem delaktiga. Specialistsjuksköterskan ska kunna identifiera behov samt initiera vidareutveckling av evidensbaserade metoder, tillämpa resultaten av dem samt handleda kollegor och studerande inom området.

Förbättringskunskap

Specialistsjuksköterskan har kompetens att systematiskt följa upp såväl det dagliga arbetet som genomförda förändringar inom vård och omvårdnad. Hen har fördjupad kunskap om metoder för kvalitets-säkring och kvalitetsutveckling, det vill säga förbättringskunskap, och kan identifiera förbättringsbehov och initiera förbättringsarbete utifrån sin specialistkompetens. Specialistsjuksköterskan kan kritiskt reflektera över arbetssätt och metoder, identifiera möjligheter och hinder för förbättringsarbete på både lokal- och systemnivå och ta fram strategier för problemlösning, kvalitetssäkring och utveckling.

Den snabba utvecklingen inom hälso- och sjukvården och övrig välfärd kräver både kompetens och

förmåga att se nya lösningar. Specialistsjuksköterskan kan bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete och motivera behov av förbättring och utveckling, och har ett språk för att förklara det för andra. Hen ska självständigt kunna driva och genomföra verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning. Hen ska självständigt kunna ansvara för att driva, genomföra och utvärdera mer komplexa och omfattande förbättringsarbeten samt ha förmåga att stötta, handleda och motivera andra i samband med verksamhetsutveckling.

Specialistsjuksköterskan ska verka för att involvera den äldre personen och närstående i förbättringsarbete.

Specialistsjuksköterskan ska kunna delta i forskningsprojekt. Hen har fördjupad kunskap och medvetenhet om kvalitets- och etiska aspekter på forskning och utvecklingsarbete och förmåga att reflektera över sitt eget arbetssätt. Specialist-sjuksköterskan ska medverka till att riktlinjer, vårdprogram, vårdförlopp, kvalitetsregister, beslutsstöd och utvärderingsmetoder inom vård och omvårdnad av äldre personer utvecklas, implementeras och utvärderas.

Säker vård

All hälso- och sjukvårdspersonal ska medverka till en hög patientsäkerhet. Specialistsjuksköterskans helhetssyn och fördjupade omvårdnadskompetens är avgörande för en säker vård. Specialist-sjuksköterskan ska arbeta systematiskt för att förhindra vårdskador och främja patientsäkerhet genom sin specialistkompetens, sitt fördjupade kritiska tänkande och sin fördjupade kunskap om den äldre personens förutsättningar. Specialistsjuksköterskan kan koppla sjukdomstillstånd och symtom till specifika, evidensbaserade omvårdnadsåtgärder, utifrån den äldre personens unika situation, önskemål och behov. Hen ska arbeta såväl hälsofrämjande som förebyggande. Specialistsjuksköterskan ska

använda sin fördjupade kunskap för att förebygga patientsäkerhetsrisker. Hen ska uppmärksamma och beskriva de risker som hen identifierar, föreslå och initiera verkningsfulla åtgärder samt utvärdera dem.

Hur äldre påverkas av behandlingar

Med sin fördjupade kompetens kan specialist-sjuksköterskan uppmärksamma den äldre personens tecken på hälsa och ohälsa samt reaktioner på olika behandlingar. Hen kan föreslå lämpliga behandlingsmetoder och agera vid över- eller underbehandling. Många äldre personer behandlas med flera läkemedel samtidigt, så kallad polyfarmaci. Specialist-sjuksköterskan har fördjupad kompetens i farmakologi. Hen har särskild kunskap om hur den äldre personen kan påverkas av läkemedelsbehandling, hur läkemedel sinsemellan kan interagera och ge ändrad effekt, risker för biverkningar samt hur det kan förebyggas.

En säker vårdkedja

Specialistsjuksköterskan har fördjupad kunskap om hur en säker vårdkedja skapas och upprätthålls samt om säker dokumentation och rapportering. Hen kan hantera information om den äldre personen på ett sådant sätt att patientsäkerhet och sekretess värnas även vid kontinuitetsavbrott till följd av olika lagrum och verksamheter. Hen har fördjupad kunskap om betydelsen av ett systematiskt arbetssätt med validerade metoder, riskbedömningar och kliniska beslutsstöd för en säker vård, och vad som krävs för en säker läkemedelshantering genom hela vårdkedjan. Specialistsjuksköterskan har fördjupad kunskap om hur säker vård upprätthålls vid delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvården. Hen kan identifiera, dokumentera och kommunicera de arbetsätt och rutiner som behövs för kvalitetssäkring av vård och omvårdnad.

Specialistsjuksköterskan har fördjupad kunskap om hur ledning och styrning påverkar patientsäkerheten. Hen har fördjupad kompetens att identifiera

risker på olika organisatoriska nivåer och kan se orsakssamband på systemnivå. Hen har en fördjupad förståelse för hur kultur och värderingar i hälso- och sjukvården påverkar säkerhet och kvalitet i vård och omvårdnad, samt att arbetsmiljö hänger nära ihop med kvalitet och patientsäkerhet.

Informatik

Informationsteknologin expanderar kraftigt inom hälso- och sjukvården och övrig välfärd, vilket i hög grad berör specialistsjuksköterskans yrkesutövning. Tekniska lösningar för e-hälsa såsom vård och omvårdnad på distans, telemedicin och telenursing, är liksom artificiell intelligens växande forsknings- och utvecklingsområden inom vården av äldre personer.

Avancerade behandlingar, medicintekniska produkter och IT-lösningar, på sjukhus, mottagningar

och i personers hem, kräver att specialist-sjuksköterskan ska initiera och aktivt medverka till utveckling av tekniker för information och kommunikation i hälso- och sjukvården. Specialist-sjuksköterskans fördjupade kunskap kan användas i samband med kravställning, uppbyggnad, utveckling och utvärdering av dokumentationssystem och andra system och applikationer inom vård och omvårdnad.

Stärka självständigheten

Specialistsjuksköterskan har fördjupad kunskap om informations- och kommunikationsteknologins möjligheter att bidra till stärkt självständighet. Hen ska också kunna instruera, vägleda och handleda äldre personer och deras närstående, kollegor inom olika yrkeskategorier samt studenter i tekniska lösningar för hälsa, vård och omvårdnad.

Dokumentation

Specialistsjuksköterskan ska särskilt kunna bevaka informationssäkerheten i vårdens övergångar, utifrån sin fördjupade förståelse för äldre personers behov och de särskilda risker som kan uppstå för äldre personer vid kontinuitets- och kommunikationsbrister inom hälso- och sjukvården. Specialistsjuksköterskan dokumenterar hälso- och sjukvård och omvårdnad på ett korrekt, tydligt och säkert sätt med beaktande av sekretess och den äldre personens integritet, oavsett dokumentationsmetod. Specialistsjuksköterskan ska använda fastställd terminologi inom vård och omvårdnad och ha ett kritiskt, reflekterande förhållnings-sätt till språket inom hälso- och sjukvården. Hen har kompetens att i utvecklings- och kvalitetssäkrings-syfte granska dokumentation utförd av andra samt handleda i dokumentation.

Specialistsjuksköterskan har fördjupad etisk medvetenhet i relation till e-lösningar, och kan uppmärksamma integritets- och patientsäkerhetsrisker för den äldre personen och närstående.

LEDARSKAP

Specialistsjuksköterskan ska ha fördjupad kunskap i planering, ledning, organisation och samordning av vård- och omvårdnadsarbete. Hen ska leda, prioritera, fördela, samordna och utvärdera komplex och avancerad omvårdnad utifrån den äldre personens situation, behov och önskemål.

Specialistsjuksköterskan har ledarskapskompetens för alla nivåer i organisationen. Hen ska kunna anpassa sitt ledarskap utifrån olika situationer och leda arbetet i interprofessionella team i nära relation till den äldre personen och närstående. Specialistsjuksköterskan ska också kunna leda strategiska processer i hälso- och sjukvården och ta en aktiv roll i utformningen av verksamhetens mål, värdegrund och andra styrdokument.

Professionell utveckling

Specialistsjuksköterskan har förmåga att regelbundet reflektera över sin yrkesutövning och ska kunna identifiera behov av kompetensutveckling hos såväl sig själv som kollegor, samt kunna motivera, skapa och driva förutsättningar för professionell utveckling.

PEDAGOGIK

En viktig del av specialistsjuksköterskans yrkesutövning är att informera, utbilda och handleda äldre personer och närstående, för att skapa trygghet och delaktighet. Information och utbildning ska utgå från varje persons unika situation och behov.

Utbildning och handledning

Specialistsjuksköterskan ska självständigt kunna planera, genomföra och utvärdera utbildningsinsatser samt handleda kollegor inom olika yrkesgrupper samt studenter. Hen ska genom ett reflekterande förhållningssätt kunna bidra till att utveckla arbetsgruppen. Specialistsjuksköterskan ska genom sin fördjupade kompetens ha en utvecklad förmåga att förklara komplexa företeelser och skeenden och modet att sätta sig in i och möta etiskt svåra situationer och samtal. Hen ska kunna stötta, motivera och inspirera samt ge relevant och konstruktiv kritik, utifrån ett problemlösande förhållningssätt och fördjupad etisk medvetenhet. Hen ska regelbundet reflektera över sin pedagogiska färdighet och kunna inspirera andra att göra detsamma.

VERKSAMHETSOMRÅDEN

Specialistsjuksköterskan med inriktning mot vård av äldre kan verka som omvårdnadsansvarig inom flera olika områden, till exempel:

- Geriatriska och andra vårdavdelningar
- Akut- och specialistmottagningar, kognitiva mottagningar, minnesmottagningar
- Hälso- och sjukvård i hemmet: ordinärt boende, särskilt boende för äldre och särskilt boende för personer med funktionsnedsättning
- Vårdcentraler och hälsocentraler, äldremottagningar

Specialistsjuksköterskan kan även arbeta som specialistkonsult till olika hälso- och sjukvårdsverksamheter liksom till civilsamhället, arbeta med kvalitetsutveckling inom sitt specialtområde på olika nivåer inom hälso- och sjukvården, och med utbildning och forskning.

ARBETSGRUPP

**Styrelsen för Riksföreningen för sjuksköterskor
inom äldre- och demensvård:**

Kristina Iritz Hedberg, leg. sjuksköterska, specialistsjuksköterska med inriktning mot vård av äldre, fil mag, förläggare i vård och medicin, Liber förlag

Helena Johansson, leg. sjuksköterska, Silviasjuksköterska, Capio vårdcentral, Strömstad

Ann-Christin Kärrman, leg. sjuksköterska, Silviasjuksköterska, fil mag i omvårdnad, utvecklingsansvarig vård & omsorg, Svenskt Demenscentrum

Kristina Nyckelgård, leg. sjuksköterska, processledare Nära vård, Västra Götalandsregionen

Eva Saaw, leg. sjuksköterska, kvalitetschef, Vård & Omsorg, Köpings kommun

Ellenor Sörqvist, leg. sjuksköterska, specialistsjuksköterska med inriktning mot vård av äldre, distriktsköterska, fil mag i omvårdnad, Lysekil

Moana Zillén, leg. sjuksköterska, specialistsjuksköterska med inriktning mot vård av äldre, fil mag i omvårdnad, Malmö stad (projektledare)

REFERENSPERSONER

Anne-Marie Boström, leg. sjuksköterska, docent, Institutionen för neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle, Karolinska Institutet; Tema Inflammation och Åldrande, Karolinska Universitetssjukhuset; FoUU-enheten, Stockholms Sjukhem

Elisabeth Carlson, leg. sjuksköterska, professor, Institutionen för vårdvetenskap, Malmö Universitet; styrelseledamot Svensk sjuksköterskeförening

Karin Josefsson, leg. sjuksköterska, professor i omvårdnad med inriktning mot äldreforskning, Karlstads Universitet

Birgitta Ljungbeck, leg. sjuksköterska, specialistsjuksköterska med inriktning mot vård av äldre, doktorand i vårdvetenskap, Malmö universitet; medicinskt ansvarig sjuksköterska Hässleholms kommun

Ing-Marie Moegelin, leg. sjuksköterska, sakkunnig utbildnings- och äldrefrågor, Svensk sjuksköterskeförening

National Nurse Online, Nano Syd, lärosäten med specialistutbildning vård av äldre: Göteborgs Universitet, Högskolan Kristianstad, Högskolan Väst, Jönköping University och Linnéuniversitetet.

Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka)

Lena Olai, leg. sjuksköterska, medicine doktor, verksamhetsledare, Kunskapscentrum för Kommunal Hälso- och Sjukvård (KKHS); Lektor, Institutionen för hälsa och välfärd, Högskolan Dalarna

Birgitta Wedahl, leg. sjuksköterska, sakkunnig internationella frågor, Svensk sjuksköterskeförening

Helle Wijk, leg. sjuksköterska, professor, Institutionen för Vårdvetenskap och Hälsa Sahlgrenska Akademin vid Göteborgs Universitet; universitets-sjukhusöversjuksköterska vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Annika Wåhlin, leg. sjuksköterska, vårdstrateg, Vårdförbundet

**Riksföreningen för sjuksköterskor
inom äldre- och demensvård**

www.aldrevard.se
rikfsfad@gmail.com

Svensk sjuksköterskeförening

Baldersgatan 1
114 27 Stockholm
Tel 08-412 24 00
www.swenurse.se